

НЭГДҮГЭЭР ХЭСЭГ

Санамж: Нэгдүгээр хэсэг нь 56 сонгох даалгавартай нийт 80 оноотой. Даалгавар тус бүр 5 сонгох хариулттай. Тэдгээрийн зөвхөн нэг зөв хариултыг сонгож хариултын хуудсанд будаж тэмдэглээрэй. **Хариултын хуудасны заавартай сайтар танилцаарай.** Амжилт хүсье.

1. Цэгийн оронд тохирох хариултыг сонгоорой. /1 оноо/
 гэдэг нь нийгэмшилтэд нөлөөлж буй хувь хүн, бүлэг, байгууллага, нийгмийн тодорхой нөхцөлүүдийн цогцыг хэлнэ.
 А. Нийгэмшилтийн агент В. Нийгэмшилт С. Нийгмийн байр суурь
 D. Нийгмийн бүтэц E. Нийгэм

2. “Тухайн нийгэмд зонхилж байгаа үнэлэмжийн дагуу хүмүүс бусад хүмүүсээр үнэлэгдэж зэрэглэгдэж байдаг” гэж аль онолын, ямар эрдэмтэн үзсэн бэ? /1 оноо/
 А. Бүтэц чиг үүргийн онол – Л.Уорнер В. Бүтэц чиг үүргийн онол – Дэвис, Мур
 С. Бүтэц чиг үүргийн онол – Т.Парсонс D. Шүүмжлэлт онол – К.Маркс
 E. Бэлгэ тэмдгийн харилцан үйлдлийн онол – Ж.Г.Мид

3. Улс төрийн институтийн үүрэгт хамаарах ойлголтуудыг сонгоно уу. /1 оноо/

1. Нийгмийн эв нэгдэл, зөвшилцлийг тогтоох	2. Мэдлэг, соёлыг дамжуулах
3. Бүлэг болон нийгмийг зохицуулах	4. Боловсон хүчнийг бэлтгэх
5. Нийгмийн дэг журам, аюулгүй байдлыг хангах	6. Нийтлэг асуудлыг шийдэх

- A. 2, 5, 6 B. 1, 3, 5 C. 3, 4, 5 D. 3, 5, 6 E. 1, 4, 5

4. Нийгмийн давхраажилтын хэв маягуудын нэг болох “Язгуур”-ын тухай ойлголтуудын аль хэсгийн, ямар дараалалд алдаа байгааг олоорой. /1 оноо/

Хэсэг	А	Б	В
1-р хэсэг	Гэрлэлт харьцангуй нээлттэй.	Хэргэм зэргийг худалдаж авах замаар байр сууриа өөрчилдөг.	Улс төрийн үйл ажиллагаанд оролцох эрхээрээ ялгаатай.
2-р хэсэг	Аж үйлдвэржсэн нийгмийн үед оршин байсан.	Дайн тулаан өр төлөөс, тоталитар дэглэмийн нөлөөгөөр үүсэж болдог.	Байр суурь нь угсаа залгамжлах замаар олгогддог.

- A. 1-р хэсэг – А; 2-р хэсэг –А В. 1-р хэсэг – В; 2-р хэсэг –Б
 C. 1-р хэсэг – Б; 1-р хэсэг –В D. 2-р хэсэг – Б; 2-р хэсэг –В
 E. 2-р хэсэг – А; 2-р хэсэг –Б

5. Дараах ойлголтуудаас тоон судалгаанд аль нь хамаарах вэ? /1 оноо/

1. Цөөн тооны хувьсагч хоорондын хамаарлыг шалгахад анхаарна.
2. Судлагчдын яриа, үйлдлээс хамаарсан олон тооны хувьсагч байна.
3. Мэдээлэл цуглуулах үйл явц нэг ижил горимоор явагдана.
4. Хэмжилт мэдээлэл цуглуулах явцад эсвэл дараа нь хийгдэнэ.
5. Стандартчилагдсан загварын дагуу үр дүнг бичих албагүй.

- A. 3, 5 B. 2, 3 C. 1, 3 D. 2, 4 E. 1, 4

6. Дараах хүснэгтээс эх олонлогийн тодорхойлолт болон жишээг олно уу. /1 оноо/

Хүснэгт-а		Хүснэгт-б	
1	Судалгаа чиглэж бүх нэгжүүдийг хэлнэ.	1	Зорилтод тулгуурлан судалгаанд оролцогчдыг сонгох
2	Эх олонлогийг бүхэлд нь хамруулах судалгаа.	2	Хүн ам, орон сууцны тооллого явуулах судалгаа
3	Эх олонлогийг бүхэлд нь бус дэд хэсгийг хамруулан судлах.	3	Нийслэлийн өрхийг судлах бол УБ хотын бүх өрх хамаарна.

- A. a-2, b-2 B. a-1, b-3 C. a-3, b-1 D. a-2, b-1 E. a-1, b-2

7. Мэдээлэл цуглуулах аргуудыг тохирох өгөгдөлтэй нь зөв харгалзуулна уу. /2 оноо/

a) Туршилт	1	Баримт бичгээс тодорхой утгын нэгжийг хувьсагчаар сонгон, давтамж, хоорондын хамаарлыг статистик шинжилгээ ашиглан шинжлэх арга.
	2	Сонирхож буй хувьсагч хоорондын хамаарлыг илрүүлэхээр зохиомол орчин бүрдүүлэх замаар судлах арга
b) Контент анализ	3	Тодорхой сэдэв, асуудлыг бүлгийн хүрээнд хэлэлцүүлэг өрнүүлэх замаар мэдээлэл цуглуулах арга юм.
	4	Судалгаанд оролцогчдын зан үйл, үйлдэл, зан төлөв, үг яриа, хөдөлгөөн зэргийн талаар тэмдэглэл хөтлөх замаар мэдээлэл цуглуулах арга.
c) Баримт бичгийн чанарын шинжилгээ	5	Цаг хугацаа, орон зайнаас үл хамааран судлах боломжийг олгодгоороо давуу талтай.

- A. a3, b5, c1 B. a2, b5, c1 C. a2, b1, c5 D. a4, b1, c5 E. a5, b4, c1

8. XVIII зууны сүүлчээр үүссэн, төрийн удирдлага нь бюрократ байгууллагын тогтолцоо, зэвсэгт хүчинд суурилсан байдаг бөгөөд гэр бүл, шашны институтийн үүрэг суларсан нийгмийн байгуулал аль нь вэ? /1 оноо/

- A. Ан агнуурын нийгэм B. Аж үйлдвэржсэн нийгэм
C. Газар тариалангийн нийгэм D. Аж үйлдвэржсэний дараах нийгэм
E. Цэцэрлэг аж ахуйн нийгэм

9. Т.Билтон нарын тодорхойлсон “Орчин үеийн буюу аж үйлдвэржсэн нийгэм”-ийн шинжүүдийг олоорой. /2 оноо/

Орчин үеийн буюу аж үйлдвэржсэн нийгэм	1	Уламжлалт төрийн бүтэцтэй бөгөөд шашны болон домгийн итгэл үнэмшлийн тогтолцоотой.
	2	Хувийн хүсэл зориг гэхээсээ нийгэм-хамт олны зарчимд нийцүүлэн хувь хүн амьдардаг.
	3	Хүний амьдралын үйл ажиллагааны гол талбар нь өрх гэр, гэр бүлийн хүрээ байна.
	4	Нийгэм-хамт олны зарчимд нийцүүлэх гэхээсээ хувийн хүсэл зоригийг хэрэгжүүлэхийг эрхэмлэдэг.
	5	Олон нийтийн байгууллагын хүрээнд олон янзын үүрэг хүлээж, олон талт харилцаа бүхий байна.

- A. 2, 5 B. 3, 4 C. 1, 5 D. 4, 5 E. 3, 5

10. Соёлын бүрдэл элементүүдийн нэг болох “Хэм хэмжээ”-ний тухай жишээг олоорой. /1 оноо/
- A. Ард Аюушийн хөшөө, Чингис хааны хөшөө
 - B. Үлгэр домог, шашин, урлаг, шинжлэх ухаан
 - C. Шударга ёс, хүний эрх, эрдэм боловсрол
 - D. Тэмдэглэсэн үг, өгүүлбэр, бичвэр, дохио зангаа
 - E. Дэг журам, хууль дүрэм, ёс заншил

11. “Үнэлгээ” гэсэн ойлголтод хамаарах утгыг олоорой. /1 оноо/
- A. Нийгмийн бүлэг, бие хүний зан төлөв, үйлдлийг тодорхой шалгуурт нийцэж байна уу, үгүй юу гэдгийг шүүн тунгаах үйл явц.
 - B. Хүмүүс үзэл санаа, итгэл үнэмшил, өөрийн тодорхой байр суурь, ёс суртахууны хувьд харилцан адилгүй сонголт хийх үйл явц.
 - C. Нийгэмд үйлчилж байдаг хэм хэмжээг эзэмшсэнээр хүмүүс амьдралын чиг баримжаагаа олж авдаг.
 - D. Өмнөх үеийг бүтээсэн нийгэм-соёлын уламжлалыг өвлүүлэх нь нийгмийн оршихуйн үндэс юм.
 - E. Аливаа зүйлийн үнэн эсэхийг шалган тодорхойлох тусгах арга, аргачлал зарчимд тулгуурладаг.

12. Нийтийн соёлд хамаарах жишээг олоорой. /1 оноо/

1. Дуу, бичлэг	2. Хэвлэл, мэдээллийн хэрэгсэл	3. Поп, хит дуу
4. Ардын дуу, бүжиг	5. Симфони найрал хөгжим	6. Бүжгийн жүжиг

- A. 1, 2, 3 B. 1, 3, 6 C. 1, 3, 5 D. 2, 5, 6 E. 3, 4, 6

13. Соёлын өвийн тухай ойлголтуудын аль хэсгийн, ямар дараалалд алдаа байгааг олоорой /2 оноо/

Хэсэг	А	Б
1-р хэсэг	Соёлын биет болон биет бус өв нь хоорондоо салшгүй холбоотой.	Олон жилийн туршид биет бус өвд анхаарал хандуулж ирсэн.
2-р хэсэг	Үндэстэн, угсаатны соёлын өвийг судалдаг олон эх сурвалж байдаг.	Соёлын өв нь дэлхийн соёлын олон янз байдлыг бий болгодог.

- A. 2-р хэсэг – Б B. 1-р хэсэг – А C. 1-р хэсэг – Б
D. 2-р хэсэг – А E. 1-р хэсэг – А; 2-р хэсэг - Б

14. Монгол улс “Соёлын үйлдвэрлэл” үндэсний хөтөлбөрийг 2015 онд батлан хэрэгжүүлж эхэлсэн. Энэхүү хөтөлбөрт тусгасан хэсгийг олоорой. /2 оноо/

Хэсэг	А	Б
1-р хэсэг	Соёлын солилцоонд тулгуурлах	Улс үндэстнийхээ өв уламжлал, байгалийн дүр төрх, соёлын нөлөөг сэргээх
2-р хэсэг	Хүн амын амьжиргаа болон хөгжилд үр ашгаа өгөх	Өөрийн орны ёс заншил, өв уламжлалыг дэлхий нийтэд таниулах сурталчлах

- A. 1-р хэсэг – Б; 2-р хэсэг – А B. 1-р хэсэг – А; 2-р хэсэг – А
C. 1-р хэсэг – А; 1-р хэсэг – Б D. 1-р хэсэг – Б; 2-р хэсэг – Б
E. 1-р хэсэг – А; 2-р хэсэг - Б

15. Цэгийн оронд тохирох хариултыг сонгоорой.

/1 оноо/

Хүснэгт дэх жишээг ажиглаад соёлын өөрчлөлтөд нөлөөлөх хүчин зүйлсийн дутууг гүйцээгээрэй.

Соёлын өөрчлөлт
	Кирилл бичигтэй болсон нь
	Дэлхийн дулаарал, байгаль цаг уурын онцлог

- A. Өндөр хэрэглээнд хэт их ач холбогдол өгдөг болсон нь
- B. Зохисгүй хэрэглээ, авлига, гэмт хэрэг ихсэх болсон нь
- C. Нуур цөөрөм ширгэх, цөлжилт явагдах болсон нь
- D. Буруу хэвшил, шударга бус явдал ихэссэн нь
- E. 1903 онд агаарын тээвэр зохион бүтээгдсэн нь

16. Цэгийн оронд тохирох хариултыг сонгоорой.

/1 оноо/

Зам харилцаа, эдийн засгийн харилцаа, мэдээлэл харилцааны хөгжлийн үндсэн дээр тусгаар соёлууд дэлхийн нэгдмэл соёлд нэгдэн нийлэх үйл явцыг гэнэ.

- A. соёлын даяаршил
- B. соёлын үйлдвэрлэл
- C. соёлын адилсал
- D. соёлын дархлаа
- E. соёлын нэвчилт

17. Соёлын эрх чөлөөний суурь зарчмыг сонгоорой.

/2 оноо/

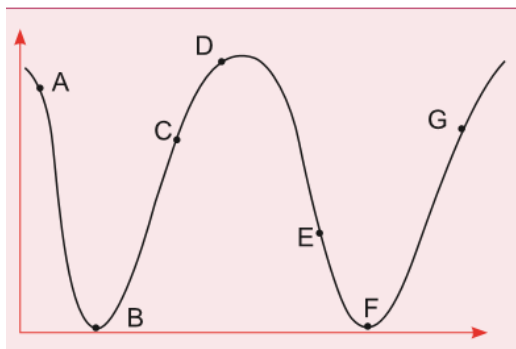
Соёлын эрх чөлөөний суурь зарчим	1	Амьдралын хэв маягийг үгүйсгэх
	2	Бүх соёлыг ижил тэгш үнэлж, хүндэтгэх
	3	Хувь хүний сонголт хийх бололцоог өргөжүүлэх
	4	Нийгмийн амьдрал дахь оролцоог хязгаарлах
	5	Өөрийн соёлын бүтээн туурвих бололцоог эдлэх

- A. 1, 3
- B. 2, 5
- C. 2, 3
- D. 2, 4
- E. 4, 5

18. Дараах тохиолдлыг уншаад “Харь соёлд дасан зохицох үе шат”-ын аль үе шат дээр явж буйг тодорхойлоорой.

/2 оноо/

График №1 /Харь соёлд дасан зохицох үе шат/

Тохиолдол

Болд ШУТИС -ийг 2023 онд төгссөн бөгөөд АНУ-д үргэлжлүүлэн суралцахаар болов. 2024 оны 3-р сард АНУ-д очоод тухайн улсын соёлд дассан боловч эргэн тойрныхоо хүмүүстэй харилцаа тогтоож чадахгүй байсан.

- A. F-үе шат
- B. G-үе шат
- C. C-үе шат
- D. E-үе шат
- E. A-үе шат

19. Цэгийн оронд тохирох хариултыг сонгоорой.

/1 оноо/

..... нь ямар нэг компанийн өмчийн тодорхой хэсгийг эзэмшиж буйг гэрчилсэн баримт юм.

- A. Бонд
- B. Брокер
- C. Үнэт цаас
- D. Үнэт цаасны эмисс
- E. Хувьцаа

20. Мөчлөгийн ажилгүйдлийн жишээг олно уу. /1 оноо/
- А. Уул уурхайн салбарын хөрөнгө оруулалт буурсантай холбоотой томоохон уурхай хаагдаж олон уурхайчид ажилгүй болсон.
 - В. Иргэдийн худалдан авалт муудаж, олон үйлдвэрийн газар хаалгаа барьснаас иргэн Х ажилгүй болсон.
 - С. Инженер Х нь албан тушаал дэвшиж, Батлан хамгаалах яаманд ажиллах болсон тул түр хугацаанд ажилгүй болсон.
 - Д. Г нь барилга дээр ажилладаг ч өвлийн улиралд ажил нь түр хугацаагаар зогссон тул түр хугацаагаар ажилгүй байгаа.
 - Е. О-н нөхөр нийслэлд ажиллахаар томилогдсон тул О нь хотод ирээд хэсэг хугацаанд ажилгүй болсон.

21. Бизнесийн төлөвлөгөөний бүтэц, үе шатын нэг болох “Бизнесийн зорилго” хэсэгт хамаарч буй ойлголтыг олоорой. /1 оноо/

1. Бизнесийн хэлбэр, байршил	2. Ажиллах хүч, бүтэц
3. Үр ашиг, татвар	4. Бүтээгдэхүүний тоо хэмжээ
5. Борлуулалтын орлого	6. Бизнесийн хүрэх үр дүн

- А. 3, 5 В. 2, 4 С. 1, 6 Д. 2, 6 Е. 1, 3

22. Хүснэгт дэх мэдээллээс Д.Кейнсийн үзэл баримтлалыг олоорой. /2 оноо/

Хэсэг	А	Б
1-р хэсэг	Мөнгөний хэмжээ үнийн түвшний хооронд шууд холбоо байхгүй.	Зах зээлийн тогтолцоо нь эдийн засгийн уналтаас өөрийгөө аварч чадахгүй.
2-р хэсэг	Төрийн идэвхтэй оролцоо нь эдийн засагт хор учруулна.	Төрийн оролцоотой нийт эрэлтийг нэмэгдүүлэх ёстой.

- А. 1-р хэсэг – А; 2-р хэсэг – А В. 1-р хэсэг – Б; 2-р хэсэг – Б
 С. 1-р хэсэг – А; 1-р хэсэг – Б Д. 1-р хэсэг – Б; 2-р хэсэг – А
 Е. 1-р хэсэг – А; 2-р хэсэг – Б

23. 2023 онд Монгол улсын экспорт нь 520 тэрбум төгрөг, импорт нь 480 тэрбум төгрөг байсан бол тус оны МУ-ын гадаад худалдааны нийт эргэлтийг тооцоолно уу. /1 оноо/

- А. -160 В. -1000 С. 160 Д. 1000 Е. 840

24. Мөнгөний үндсэн шинжид аль нь хамаарах вэ? /1 оноо/

- А. Арилжааны буюу гүйлгээний хэрэгсэл
- В. Төлбөрийн хэрэгсэл
- С. Өртгийн хэмжүүр
- Д. Хуримтлалын хэрэгсэл
- Е. Хуваагдмал нэгжтэй байх

25. Иргэн Б сард 1 сая 200 мянган төгрөгний цалин авдаг. Захирал нь урамшуулал болгон түүний цалинг 120 мянган төгрөгөөр нэмэгдүүлэх шийдвэр гаргасан. Гэтэл энэ үед бараа үйлчилгээний үнийн түвшин 10 хувиар өссөн. Энэ тохиолдолд түүний бодит цалин хэд вэ? /2 оноо/

- А. 1,200,000 төгрөг В. 1,090,909 төгрөг С. 1,210,909 төгрөг
 Д. 1,188,000 төгрөг Е. 1,320,000 төгрөг

26. Хөдөлмөрийн зах зээлд цалингийн түвшин 600 мянган төгрөг болж өсөхөд хөдөлмөрийн нийлүүлэлт 500 нэгж байсан. Энэ үед хөдөлмөрийн эрэлт 100 нэгж байхад ямар үзэгдэл бий болох вэ? /2 оноо/
- A. Ажиллах хүчний илүүдэл бий болно (400 нэгжээр өссөн)
 B. Ажиллах хүчний хомсдол бий болно (400 нэгжээр буурсан)
 C. Ажиллах хүчний илүүдэл бий болно (200 нэгжээр өссөн)
 D. Ажиллах хүчний хомсдол бий болно (200 нэгжээр буурсан)
 E. Ажиллах хүчний илүүдэл бий болно (600 нэгжээр өссөн)
27. ДНБ-ий өсөлтийг онуудаар харуулж буй хүснэгтийг ажиглаад, “Абсолют цэвэр өсөлт” болон “Өсөлтийн хурд”-ыг тооцоолоорой. /2 оноо/

Дараах томъёонуудаас сонгон бодолтыг хийгээрэй.

Y_n -Тухайн оны үзүүлэлт;

Y_{n-1} -Өмнөх оны үзүүлэлт

$$Y_n - Y_{n-1};$$

$$\frac{Y_n}{Y_{n-1}};$$

$$\frac{Y_n}{Y_{n-1}} \times 100\%;$$

$$\frac{Y_n}{Y_{n-1}} \times 100\% - 100\%;$$

Он	Үсгэн тэмдэглэгээ	ДНБ, тэрбум төгрөг	Абсолют цэвэр өсөлт	Өсөлтийн хурд
2022	Y_{2022}	31,800,0	-	-
2023	Y_{2023}	34,200,0	a.....	b.....

- A. a-107; b-2,400,0 B. a-2,400,0; b-107 C. a-2,400,0; b-7
 D. a-2,400,0; b-1.07 E. a-1.07; b-2,400,0
28. Цэгийн оронд тохирох хариултыг сонгоорой. /1 оноо/
 нь УИХ-ын зохион байгуулалтын үндсэн хэлбэр юм.
 A. Хэлэлцүүлэг B. Мэтгэлцээн C. Чуулган D. Хэвлэл мэдээлэл E. Уулзалт
29. Цэгийн оронд тохирох хариултыг сонгоорой. /1 оноо/
 Манай улс хоёрдугаар үндсэн хуулиа шинээр батлан гаргажээ.
 A. 1924 онд B. 1940 онд C. 1960 онд D. 1990 онд E. 1992 онд
30. “Шууд ардчилал” гэсэн ойлголтыг аль нь илэрхийлж байна вэ? /2 оноо/
 A. Иргэд төрийн хэрэгт шууд оролцохгүй тул улс төрийн идэвх буурах талтай.
 B. Албан тушаалтныг сонгож, түүгээр дамжуулж засаглалыг хэрэгжүүлэх хэлбэр.
 C. Улс төрийн тогтолцоог мэргэшиж, туршлагажсан хүмүүс удирдан зохион байгуулдаг.
 D. Олон түмэн өөрөө өөрийгөө удирдаж, иргэн бүрийг төрийн хэрэгт оролцуулдаг.
 E. Төлөөлөгчид нь иргэдийн санал бодлыг тэр болгон бүрэн илэрхийлдэггүй.
31. 1990 оноос өмнөх төрийн бодлогуудыг сонгоорой. /2 оноо/

Хэсэг	А	Б
1-р хэсэг	Улс түмний харилцан ашигтай хамтын ажиллагааг эрхэмлэх	Хүний эрхийн түгээмэл зарчмуудыг ёс төдий тунхаглах
2-р хэсэг	Төвлөрсөн төлөвлөлтөөр нийгмээ хөгжүүлэх	Олон ургалч үзлийг хүлээн зөвшөөрч олон намын тогтолцоог чухалчлах

- A. 1-р хэсэг – А; 2-р хэсэг – Б
 C. 1-р хэсэг – А; 1-р хэсэг – Б
 E. 1-р хэсэг – Б; 2-р хэсэг – А

- B. 1-р хэсэг – А; 2-р хэсэг – А
 D. 1-р хэсэг – Б; 2-р хэсэг – Б

32. Д.Истоны улс төрийн системийн оролтын нэг болох “Оролцооны дэмжлэг” гэсэн ойлголтыг аль нь илэрхийлж байна вэ? /2 оноо/
 А. Аль нэг нам, нэр дэвшигчийн төлөө санал өгөх, шийдвэрийг дэмжиж буйгаа илэрхийлэх
 В. Төрийн бодлогын тодорхой илрэл болсон төрийн хууль тогтоомж, мэдээлэл зэрэг
 С. Нийгмийн хурцадмал, тогтворгүй байдлыг арилгах гол механизмын үүргийг гүйцэтгэдэг
 Д. Татвар төлөх, төрийн болон цэргийн алба хаших, хууль дүрмийг дагаж мөрдөх
 Е. Улс төрийн систем, түүнийг хүрээлэн байгаа экологи, соёл зэрэг янз бүрийн тулгалтууд

33. Хэм хэмжээ зохицуулалтын дэд системд тохирох өгөгдлийг сонгоно уу. /2 оноо/

Хэм хэмжээ зохицуулалтын дэд систем	1	Улс төрийн системийн бүрдэл хооронд холбоо тогтоох
	2	Хүмүүсийн үйлдэл болон бусад объектын чиг үүргийг тодорхойлох
	3	Төр, нам, сонирхлын бүлэг зэрэгтэй хамгийн түрүүнд холбогдох.
	4	Төр болон улс төрийн институтэд мэдээлэл дамжуулах.
	5	Хууль тогтоох үйл явцыг тодорхойлж үг хэлэх эрхийг тогтоох.

- А. 2, 5 В. 1, 5 С. 3, 4 D. 1, 4 Е. 2, 4

34. “Улс төр бол нийгэм дэх үнэт зүйлсийг эрх мэдэлд тулгуурлан хуваарилан байршуулах үйл явдал юм” гэж хэн үзсэн бэ? /1 оноо/
 А. Монтескье В. Макиавелли С. Локк D. Истон Е. Даль

35. Ардчилсан сонгуулийн тэгш оролцох зарчмыг аль нь илэрхийлж байна вэ? /1 оноо/
 А. Сонгуулийн үр дүн нь зөвхөн иргэдийн санал хураалтын үр дүнгээр шийдэгддэг байх
 В. Нас, хүйс, яс үндэс, гарал угсаа зэрэг үзэл бодлоос үл шалтгаалан бүгд оролцдог байх
 С. Сонгогч бүр ижил тооны санал гаргах эрхтэй бөгөөд санал бүр адил жинтэй байх
 Д. Сонгуульд оролцохдоо чөлөөтэй сонголтоо хийн, саналаа чөлөөтэй илэрхийлдэг байх
 Е. Сонгогч ямар нэгэн дарамт шахалтгүйгээр өөрийн үзэмжээр саналаа өгдөг байх

36. Улс төрийн намын нийгэмд гүйцэтгэх үүрэгт аль аль нь хамаарах вэ? /2 оноо/

Хэсэг	А	Б
1-р хэсэг	Улс орны хөгжлийн бодлогыг тодорхойлох, хэрэгжүүлэх	Нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэхэд иргэдийн боломжийг хязгаарлах
2-р хэсэг	Намын дотоод ардчиллыг хангах	Төрийн байгууллагын бүрэлдэхүүнд сонгогдох эрхтэй

- А. 1-р хэсэг – А; 2-р хэсэг – Б В. 1-р хэсэг – А; 2-р хэсэг – А
 С. 1-р хэсэг – А; 1-р хэсэг – Б D. 1-р хэсэг – Б; 2-р хэсэг – Б
 Е. 1-р хэсэг – Б; 2-р хэсэг – А

37. Онцгой ашиг сонирхлоо хэрэгжүүлэх зорилгоор төрийн байгууллагуудад сонирхлын бүлгүүд зорилго чиглэл бүхий нөлөө үзүүлэхийг юу гэж нэрлэдэг вэ? /1 оноо/
 А. Иргэний нийгэм В. Улс төрийн нам С. Сонирхлын бүлэг
 D. Лоббизм Е. Аномик бүлэг

38. Төр бол “зайлшгүй байх ёстой муу зүйл” юм гэж хэн үзсэн бэ? /1 оноо/
 А. Т.Гоббс В. Л.Актон С. Р.Нозик D. Ж. Локк Е. Ж.С.Милль

39. Доорх ойлголтуудаас хүний эрхэм чанарт аль нь хамаарахгүй вэ? /1 оноо/
- A. Хүний эрхэм чанар нь хуваагдмал шинжтэй байдаг.
 - B. Хүний эрхэм чанар нь хүн бүрд адилхан байдаг.
 - C. Хүнээс хүний эрхэм чанарыг нь салгаж болдоггүй.
 - D. Хүний эрхэм чанарт халдаж болохгүй.
 - E. Хүний эрхэм чанар нь үл хэмжигдэх үнэт зүйл.

40-42 дугаар даалгаврыг доорх кэйсийг уншиж гүйцэтгээрэй.

Иргэн Д нь барилгын инженер бөгөөд туслах ажилтан авахаар зар оруулжээ. Тухайн зарыг сайн дураар даатгуулагч (14 сар нийгмийн даатгалын шимтгэл төлсөн) иргэн О (36 настай) хараад, иргэн Д буюу ажил олгогчтой уулзаж барилгын туслах ажилтнаар ажиллах болсон. Харин ажил олгогч Д нь ажилтан О-той хөдөлмөрийн гэрээ байгуулалгүй ажлын чиг үүрэг өгсөн байна.

40. Ажил олгогч Д нь ажилтан О-оос ажил үүрэг гүйцэтгэхийг шаардаж болох уу? /1 оноо/
- A. Хөдөлмөрийн гэрээг бичгээр байгуулаагүй бол ажилтнаас ажил үүрэг гүйцэтгэхийг шаардаж болохгүй.
 - B. Иргэн О нь барилгын туслах ажилтнаар ажилд орсон тул хөдөлмөрийн гэрээ байгуулах шаардлагагүй тул, ажил үүргээ гүйцэтгэж болно.
 - C. Ажил олгогч Д нь үндсэн хуулийн 16-р зүйлийг үндэслэн ажилтан О-г барилгын туслах ажилтнаар ажиллуулж болно.
 - D. Ажил олгогч Д нь хөдөлмөрийн тухай хуулийн 53-р зүйлийг үндэслэн ажилтан О-г барилгын туслах ажилтнаар ажиллуулж болно.
 - E. Хөдөлмөрийн гэрээ байгуулаагүй ч гэсэн ажилтнаас ажил үүрэг гүйцэтгэхийг шаардаж болно.
41. Хэрвээ Д нь сахилгын зөрчил гаргасан бол хэдэн сарын дотор шийтгэл ноогдуулах ёстой вэ? /2 оноо/
- A. Зөрчил гарснаас хойш 8 сарын дотор, зөрчлийг илрүүлснээс хойш 3 сарын дотор
 - B. Зөрчил гарснаас хойш 7 сарын дотор, зөрчлийг илрүүлснээс хойш 2 сарын дотор
 - C. Зөрчил гарснаас хойш 6 сарын дотор, зөрчлийг илрүүлснээс хойш 1 сарын дотор
 - D. Зөрчил гарснаас хойш 9 сарын дотор, зөрчлийг илрүүлснээс хойш 4 сарын дотор
 - E. Зөрчил гарснаас хойш 10 сарын дотор, зөрчлийг илрүүлснээс хойш 5 сарын дотор
42. Хэрвээ иргэн О нь жирэмсэн байсан бол жирэмсэн болон амаржсаны тэтгэмжийг цалингийн хэдэн хувиар тооцон нийгмийн даатгалын сангаас авах ёстой вэ? /2 оноо/
- A. 14 сарын цалингийн дунджийг 70 хувиар тооцож 4 сарын цалин авна.
 - B. 12 сарын цалингийн дунджийг 100 хувиар тооцож 4 сарын цалин авна.
 - C. 14 сарын цалингийн дунджийг 100 хувиар тооцож 4 сарын цалин авна.
 - D. 12 сарын цалингийн дунджийг 70 хувиар тооцож 4 сарын цалин авна.
 - E. 10 сарын цалингийн дунджийг 70 хувиар тооцож 4 сарын цалин авна.

43. Захиргааны актын агуулгын шаардлагад хамааралгүй ойлголтыг олно уу. /2 оноо/

Хэсэг	А	Б
1-р хэсэг	Эрх зүйн хувьд үндэслэлтэй байх	Ямар ч хүнд ойлгомжтой, хэрэгжих боломжтой байх
2-р хэсэг	Хаяглагч буюу хандсан этгээдийг зөв сонгосон байх	Хэлбэрийн шаардлагыг хангасан байх

- А. 2-р хэсгийн А, Б В. 2-р хэсгийн А С. 1-р хэсгийн А
 D. 1-р хэсгийн Б Е. 2-р хэсгийн Б

44. Сахилгын шийтгэлд хамаарах жишээнүүдийг сонгоно уу /2 оноо/

Сахилгын шийтгэл	1	Я замын хөдөлгөөний дүрэм зөрчсөн тул 50 нэгжээр торгуулав.
	2	Ё онгоцны буудал дээр танхайрсан тул баривчлагдав.
	3	С санаатайгаар ажилтнаа хүнд бэртээсэн тул ажлаасаа чөлөөлөгдөв.
	4	Ж согтуугаараа машин жолоодсон тул жолоодох эрхээ хасуулав.
	5	Р зөрчил маргаан үүсгэсэн тул сануулах арга хэмжээ авхуулав.

- А. 3, 5 В. 1, 4 С. 3, 4 D. 2, 5 Е. 2, 4

45. “Хүний аливаа эрх, өмчлөх эрх дээр хураангуйлагддаг” гэж хэн үзсэн бэ? /1 оноо/

- А. Н.Ротбард В. Э.Дюркгейм С. Ж.Локк D. Ж.Руссо Е. Л.Актон

46. Өмчлөх эрх үүсэх хуульд заасан үндэслэлүүдийг олоорой. /1 оноо/

- А. Бусдын эд хөрөнгийг хамгаалахад хайнга хандах
 В. Ирээдүйд эд хөрөнгө худалдах, худалдан авах гэрээ
 С. Авто тээврийн хэрэгслийг зөвшөөрөлгүйгээр авч явах
 D. Шүүхийн шийдвэрийн дагуу эд хөрөнгөтэй болох
 Е. Болгоомжгүйгээр эд хөрөнгө устгах, гэмтээх, үрэгдүүлэх

47. Засгийн газрын үйл ажиллагааны тухай ойлголтуудын аль хэсгийн, ямар дараалалд алдаа байгааг олоорой. /2 оноо/

Хэсэг	А	Б
1-р хэсэг	Хүний эрхийн талаар хууль тогтоомж олон улсын гэрээний биелэлтийг хангах	Зөрчигдсөн эрхийг сэргээх, хохирлыг нөхөн төлүүлэх
2-р хэсэг	Хүний эрхийн талаарх хууль тогтоомжийн биелэлтийн үр дүнг УИХ-д тайлагнах	Хууль тогтоох замаар хүний эрхийг хангах

- А. 1-р хэсэг – А; 1-р хэсэг – Б В. 1-р хэсэг – А; 2-р хэсэг - Б
 С. 1-р хэсэг – Б; 2-р хэсэг – Б D. 1-р хэсэг – А; 2-р хэсэг – А
 Е. 1-р хэсэг – Б; 2-р хэсэг – А

48. Монгол улс бусад улсын улс төр, эдийн засаг, соёлын хүч чадавх, үйл ажиллагааг өөрийн боломжоор хянах, үнэлэх явдлыг юу гэж нэрлэдэг вэ? /1 оноо/

- А. Олон улсын харилцаанд оролцох үүрэг В. Олон улсын харилцаанд оролцох нөлөө
 С. Иргэн олон улсын харилцааны оролцогч D. Олон улсын харилцаа
 Е. Олон улсын харилцаанд оролцох үйл ажиллагааны чиглэл

49. Олон улсын харилцааны улс бус оролцогчдод аль нь хамаарахгүй вэ? /1 оноо/
 А. Үндэстэн дамнасан корпорациуд В. Нөлөө бүхий хувь хүн С. Шашны байгууллага
 D. Дунд улс E. Олон улсын төрийн бус байгууллага

50. Цэгийн оронд тохирох хариултыг сонгоорой. /1 оноо/
 Террорист байгууллагуудын хамгийн алдартай нь 1980-аад онд байгуулагдсан
 бүлэглэл юм.
 А. BBC В. Жихад С. Хамас D. Исламын хэт даврагчид E. Аль-Кайда

51. Бага улсын тухай мэдээлэл нь аль хэсгийн, ямар дараалалд алдаагүй байгааг олоорой. /2 оноо/

Хэсэг	А	Б
1-р хэсэг	Голчлон тогтвортой эдийн засгийн хөгжилтэй улсууд	Бүс нутгийн аюулгүй байдлыг хангах хүчин чадалтай
2-р хэсэг	Олон улсын харилцаанд нөлөө багатай	Дэлхийн улсуудын 2/3 хувийг эзэлдэг

- А. 2-р хэсэг –Б ; 1-р хэсэг –Б
 В. 1-р хэсэг – А; 2-р хэсэг –Б
 С. 1-р хэсэг – Б; 2-р хэсэг –А
 D. 2-р хэсэг – А; 2-р хэсэг –Б
 E. 1-р хэсэг – А; 2-р хэсэг –А

52. Аль хэсгийн ямар дараалалд зөөлөн хүчний төрлүүдийг дурдсан байна вэ? /2 оноо/

Хэсэг	А	Б
1-р хэсэг	Гадаад бодлого	Эдийн засгийн хориг
2-р хэсэг	Удирдамж	Улс төрийн үнэт зүйл

- А. 1-р хэсэг – Б; 2-р хэсэг –А
 В. 2-р хэсэг –Б ; 1-р хэсэг –Б
 С. 1-р хэсэг – А; 2-р хэсэг –Б
 D. 2-р хэсэг – А; 2-р хэсэг –Б
 E. 1-р хэсэг – А; 2-р хэсэг –А

53. Олон улсын байгууллагын үйл ажиллагааны цар хүрээний ойлголтуудын аль хэсгийн, ямар дараалалд алдаа байгааг тодорхойлоорой. /2 оноо/

Хэсэг	А - /Глобал түвшин/	Б - /Бүс нутгийн түвшин/
1-р хэсэг	ЮНЕСКО	Эвсэлд үл нэгдэх хөдөлгөөн
2-р хэсэг	Европын холбоо	ШХАБ

- А. 1-р хэсэг – А; 2-р хэсэг - Б
 В. 1-р хэсэг – Б; 2-р хэсэг – А
 С. 1-р хэсэг – А; 1-р хэсэг – Б
 D. 1-р хэсэг – А; 2-р хэсэг – А
 E. 1-р хэсэг – Б; 2-р хэсэг – Б

54. NHK, SBS, CCTV гэх мэт байгууллагууд нь улс бус оролцогчдын алинд нь хамаарах вэ? /1 оноо/

- А. Олон улсын гэмт хэргийн сүлжээ
 В. Олон улсын байгууллага
 С. Олон улсын төрийн бус байгууллага
 D. Олон улсын хэвлэл мэдээллийн сүлжээ
 E. Үндэстэн дамнасан корпорац

55. Монгол улсын олон улсын хамтын нийгэмлэг дэх үйл ажиллагааны чиглэлийг зөв дараалалд оруулан эрэмбэлнэ үү? /2 оноо/

- a) Хөгжиж буй орнуудтай нийтлэг зорилтын хүрээнд хамтран ажиллах
- b) Хөрш орнуудтайгаа найрсгаар харилцах
- c) НҮБ болон түүний төрөлжсөн байгууллагууд ОУВС, ДБ, АХБ-тай хамтран ажиллах
- d) Өрнө, дорнын өндөр хөгжилтэй гүрнүүдтэй найрсаг харилцаа хөгжүүлэх
- e) Социализмын дараах орнууд, ТУХН-ийн орнуудтай найрсаг харилцаа хөгжүүлэх
- f) Азийн бүс нутгийн улс төр, эдийн засгийн интеграцид оновчтой оролцох

- A. 1e,2b,3a,4f,5d,6c
- B. 1e,2b,3f,4d,5a,6c
- C. 1b,2a,3f,4d,5c,6e
- D. 1b,2e,3f,4d,5a,6c
- E. 1b,2f,3d,4a,5c,6e

56. Хоёр хөрштэйгөө харилцах чиглэлд аль нь хамаарахгүй вэ? /1 оноо/

- A. Олон тулгуурт
- B. Эдийн засгийн
- C. Боловсролын
- D. Соёлын
- E. Хүмүүнлэгийн

ХОЁРДУГААР ХЭСЭГ

Санамж: Хоёрдугаар хэсэг нь 4 даалгавартай нийт 20 оноотой. **Хариултын хуудасны заавартай сайтар танилцарай.**

2.1. Дараах ойлголтуудыг тохирох өгөгдөлтэй нь харгалзуулна уу. /5 оноо/

a) Нийгмийн ялгарал b) Нийгмийн давхраажилт c) Нийгмийн нийтлэг d) Тэгш бус байдал e) Нийгмийн давхраа	1	Баялаг, нэр хүнд, эрх мэдлийн хувьд ялгаатай, тодорхой хэв шинжит харилцаа бүхий нийгмийн нийтлэг
	2	Тодорхой хэв шинжит харилцаа бүхий тэгш бус байдлын тогтолцоо
	3	Нэг бүлэгт давуу боломж олгосон атлаа нөгөөгийнх нь боломжийг хааж буй бодит үйлдэл.
	4	Эдийн засгийн баялаг, нэр хүнд, эрх мэдэлд хүрэх адил бус боломж бүхий байдал
	5	Нийгмийн гишүүд хувийн болон нийгмийн шинжээрээ зааглагдан хуваагдах үйл явц
	6	Ижил төстэй шинж бүхий хүн амын статистик нэгдэл

2.2. Дараах ойлголтуудыг тохирох өгөгдөлтэй нь харгалзуулна уу.

/5 оноо/

а) Улс төрийн нам б) Сонирхлын бүлэг с) Артикуляци д) Агрегаци е) Интеграци	1	Онцгой ашиг сонирхлоо хэрэгжүүлэх зорилгоор төрийн байгууллагуудад зорилго, чиглэл бүхий нөлөө үзүүлэх
	2	Сонирхлын бүлэг нь явцуу олон шаардлагыг цэгцлэн, нэгтгэн боловсруулдаг.
	3	Улс орны хөгжлийн бодлогыг хамтын зарчмаар тодорхойлж, хэрэгжүүлдэг, хариуцлага хүлээх чадвартай иргэдийн эвлэлдэн нэгдсэн байгууллага
	4	Хувийн эрх ашгийн төлөө бус, нийтийн ашиг сонирхлыг илэрхийлэх зорилгоор иргэдээс сайн дураараа үүсгэн байгуулсан байгууллага
	5	Сонирхлын бүлгийн гишүүдийн сонирхлыг нэг үзүүрт чиглүүлэх буюу нэгтгэхэд чиглэсэн үйл ажиллагаа.
	6	Нийгэм дэх олон бүлгийн сонирхлыг илрүүлэн гаргах үндсэн чиг үүрэг болдог.

2.3. Дараах ойлголтуудыг тохирох өгөгдөлтэй нь харгалзуулна уу.

/5 оноо/

а) Чадамж б) Иргэний эрх зүйн харилцааны объект с) Иргэний эрх зүйн харилцааны агуулга д) Иргэний эрх зүйн харилцааны субъект е) Чадвар	1	Эдийн баялаг болох эд юмс, эдийн бус баялаг болох оюуны үнэт зүйлс, мөн эрх багтана.
	2	Иргэдийн хоорондын эд хөрөнгийн ба эд хөрөнгийн бус амины шинжтэй харилцаа.
	3	Үйлдлээр эрх олж авах, үүрэг бий болгох, үүнээс үүсэх эрх зүйн үр дагаврыг биечлэн хариуцах онцгой чадвар.
	4	Талуудын тэгш эрхийн үндсэн дээр тэдний эрх үүргээр тодорхойлогддог.
	5	Эрх эдэлж, үүрэг хүлээх ерөнхий ойлголт юм.
	6	Эд хөрөнгийн ба эд хөрөнгийн бус амины харилцаанд оролцож, хуулиар олгогдсон эрх эдэлж, үүрэг хүлээж байгаа этгээд

2.4. Дараах ойлголтуудыг тохирох өгөгдөлтэй нь харгалзуулна уу.

/5 оноо/

а) Олон тулгуурт байх б) Идэвхтэй байх с) Тэнцвэртэй байх д) Үндэсний эрх ашигт нийцсэн байх е) Олон улсын харилцаа	1	Олон улс гүрэнтэй хамтран ажиллах, гадаад харилцааг олон хэлбэрээр явуулах.
	2	Үндэсний язгуур ашиг сонирхлыг сахин хамгаалсан үндэсний хөгжлийн зорилтуудыг хэрэгжүүлэхэд үйлчилнэ.
	3	Гадаад харилцаа, хамтын ажиллагаандаа нөөц бололцоог аль болох бүрэн дайчлан зохион байгуулах явдал юм.
	4	Засгийн газрын оролцоо, дэмжлэггүйгээр улс, үндэстэн дамнасан үйл ажиллагаа явуулдаг глобал түвшний оролцогчид.
	5	Дэлхийн улс ба улс бус оролцогчид хоорондын олон талт харилцаа, тэдний гадаад бодлого үйл ажиллагааг судалдаг шинжлэх ухаан.
	6	Монгол улсын стратегийн ач холбогдол бүхий гүрнүүдийн монгол дахь эдийн засгийн болон бусад сонирхлыг тэнцвэржүүлнэ.

